

**Miejski Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Mysłowicach
na rok 2017**

Mysłowice, styczeń 2017 r.

WSTĘP

Nadużywanie alkoholu należy do poważnych problemów społecznych, powodujących szereg szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Należą do nich m.in.: pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, rozluźnienie lub rozpad więzi rodzinnych i międzyludzkich, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, a także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo i samorząd. Na szkody związane z konsumpcją alkoholu jest narażony każdy.

Waga problemu wymaga podejmowania działań zmierzających do zredukowania szkód nadużywania alkoholu. Jednym z najistotniejszych problemów jest **uzależnienie od alkoholu**. Alkoholizm polega na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu spowodowanej przymusem o charakterze psychicznym i somatycznym. Przewlekły alkoholizm prowadzi do chorób psychicznych, ciężkich schorzeń wątroby, nerek, żołądka, serca, sprzyja szerzeniu się chorób wenerycznych.

Uzależnienie od alkoholu diagnozowane jest w oparciu o Międzynarodową Statystyczną Klasyfikację Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja 10 (ICD 10). Aby móc mówić o uzależnieniu muszą wystąpić minimum trzy z niżej wymienionych objawów:

- silna potrzeba spożywania alkoholu (głód alkoholowy),
- upośledzona zdolność kontrolowania picia alkoholu (trudności w kontrolowaniu rozpoczęcia picia, zakończeniu picia lub ilości wypijanego alkoholu),
- objawy zespołu abstynencyjnego po odstawieniu lub zmniejszeniu ilości przyjętego alkoholu (drżenia mięśniowe, nadciśnienie tętnicze, tachykardia, nudności, wymioty, biegunki, bezsenność, rozszerzenie źrenic, wysuszenie śluzówek, wzmożona potliwość, zaburzenia snu, nastrój drażliwy lub obniżony, lęk),
- zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu (ta sama dawka alkoholu nie przynosi oczekiwanego efektu, potrzeba spożywania większych dawek alkoholu dla wywołania oczekiwanego efektu),
- postępujące zaniedbywanie innych przyjemności, zachowań i zainteresowań, zwiększona ilość czasu na zdobywanie alkoholu, picie i usuwanie następstw jego działania,
- picie alkoholu mimo oczywistej wiedzy o jego szczególnej szkodliwości dla zdrowia pijącego.

Nie tylko uzależnienie od alkoholu, ale także **ryzykowne spożywanie** (picie nadmiernych ilości niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji) oraz **szkodliwe picie** (powoduje szkody, ale nie występuje uzależnienie) jest przyczyną powstawania:

- problemów w rodzinach oraz ich rozpadu
- problemów w kontaktach z ludźmi
- problemów finansowych
- przemocy wobec bliskich
- problemów z prawem (karalność).

Mając powyższe na uwadze działania podejmowane przez samorząd na rzecz ograniczania szkód, których powodem jest alkohol powinny być skierowane **do wszystkich mieszkańców - również tych niepijących**. Polityka wobec alkoholu powinna dotyczyć całej społeczności lokalnej, a nie tylko stosunkowo wąskiej grupy podwyższonego ryzyka, do której należą osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie występuje uzależnienie, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol, pijący w sposób ryzykowny.¹

¹ K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn *Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów*, Remedium, 2016 r., s. 8

I. PODSTAWY PRAWNE I POSTANOWIENIA OGÓLNE

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mysłowicach na 2017 r. zwany dalej „Programem” został opracowany w oparciu o:

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 487)
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390)
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1916 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 41 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do **zadań własnych gminy**. Działania te podejmowane są w oparciu o uchwalane corocznie gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mysłowicach na 2017 r. jest elementem strategii rozwiązywania problemów społecznych, określonej w uchwale Rady Miasta Mysłowice Nr LXXX/1173/10 z dnia 28 października 2010 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Mysłowicach na lata 2011-2020” z późn. zm., współrealizowanym z Miejskim Programem Przeciwdziałania Narkomanii. Program jest spójny z kierunkami „Strategii zrównoważonego rozwoju Mysłowice 2020+” w ramach obszaru priorytetowego: OP.III. Kapitał społeczny, cel strategiczny: CS.III.2. Wyrównane szanse i włączenie społeczne.

Dokument obejmuje również założenie przyjęte w celach operacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016r. poz. 1492).

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Konsumpcja napojów alkoholowych.

Problemy alkoholowe należą do najważniejszych problemów społecznych występujących zarówno na terenie województwa śląskiego, jak i całego kraju. W Polsce prognozowany jest stały trend wzrostowy w zakresie spożycia alkoholu. Według danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) w 2015 r. spożycie 100% alkoholu w przeliczeniu na mieszkańca wyniosło 9,41 l i w stosunku do 2014 r. wzrosło o 0,01 l., a do 2013 r. zmniejszyło się o 0,26 l. Najbardziej spadło spożycie napojów spirytusowych i wyniosło 3,2 l zarówno w 2014 r. jak i w 2015 r. (w przeliczeniu na 100% alkoholu). Wzrosło natomiast spożycie piwa do 99,1 l w 2015 r. i 98,9 l w 2014 r. oraz wina i miodów pitnych z 5,8 l do 6,3 l.

W strukturze spożywanych napojów alkoholowych zmniejszył się udział wyrobów spirytusowych z 37,2% w 2013 r. do 34,1% w stosunku do roku 2014 i 34% do 2015 r., a zwiększył udział piwa z 55,7% do 57,9%. i wina z 7,2% w 2013 r. do 8% w 2014 r i 2015 r.²

Najnowsze badania CBOS (Centrum Badań Opinii Społecznej) wskazują, że 5,2% populacji to osoby pijące nadmiernie. Są to osoby, które w ciągu roku wypijają powyżej 16 l czystego alkoholu w przypadku mężczyzn oraz powyżej 9 l w przypadku kobiet.³

Z badań ankietowych przeprowadzonych w 2015 r. wśród 207 dorosłych mieszkańców Mysłowic (125 kobiet i 82 mężczyzn)⁴ wynika, że:

- co dziesiąty mieszkaniec miasta nie przyznaje się do spożywania alkoholu, 30% badanych pije alkohol okazjonalnie (rzadziej niż raz w miesiącu), 17 % średnio raz w miesiącu, 10% badanych kilka razy

2 <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>

3 Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2016-2020”

4 Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych, *Centrum Działań Profilaktycznych*, 2015 r.

w miesiącu, 17% badanych spożywa alkohole raz w tygodniu, 7% mieszkańców więcej niż raz w tygodniu a prawie 10% pije alkohol codziennie,
 - największym zainteresowaniem cieszy się piwo, na drugim miejscu znajduje się wino.

Najczęściej spożywany alkohol przez ankietowanych mieszkańców Mysłowic					
piwo	wino	drinki	wódka	likier	whisky
48 %	17%	13 %	9 %	9 %	4 %

Spożywanie alkoholu jest często powiązane z agresywnym zachowaniem, bójkami, awanturami, wulgaryzmami i pobiciami:

- 48% mieszkańców uważa, że osoby pijące alkohol w miejscu zamieszkania stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa, odmienne stanowisko prezentuje 30%, natomiast 22% nie ma zdania w tej kwestii,
- 56% ankietowanych doświadczyło wandalizmu wynikającego ze spożycia alkoholu, 47% było obecnych podczas bójek, 31% zwracało uwagę na głośne zachowanie młodzieży, a 34% na awantury, aż 28% doznało bezpośredniej krzywdy.

Spożywanie alkoholu przedkłada się na życie społeczne, a znaczna liczba negatywnych zdarzeń prowokowana jest przez osoby nadużywające tej substancji.

W 2015 r. **Straż Miejska w Mysłowicach** w związku z wykroczeniem związanym ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych wylegitymowała 1295 osób. Wobec 849 osób jako sankcję karną zastosowano pouczenie, 427 osób ukarano mandatami, a w 19 przypadkach skierowano wnioski o ukaranie do Sądu.

Funkcjonariusze **Komendy Miejskiej Policji w Mysłowicach** przeprowadzili 3123 interwencji domowych, wypełnili 90 formularzy wszczynających procedurę Niebieskiej Karty i 57 formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury. W 2015 r. dzielnicowi odbyli ponad 559 spotkań w ramach funkcjonującego na terenie miasta Mysłowice Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (grupy robocze). Ponadto podczas intensywnych kontroli stanu trzeźwości kierujących (przeprowadzono 80.879 badań) zatrzymano 223 kierowców prowadzących pod wpływem alkoholu.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielał pomocy mieszkańcom miasta w różnego rodzaju kryzysach, w tym w związku z przemocą domową współistniejącą z problemami alkoholowymi:

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba osób i ich rodzin, którym udzielono pomocy, w tym:	289	223	272
rodzinom z problemem alkoholowym	158	122	129

Liczba porad udzielanych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Mysłowicach

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Porady indywidualne	1196	1439	1230
Porady grupowe	58	65	150
Wizyty środowiskowe pracowników OIK	37	39	48
Porady psychologiczne i pedagogiczne dot. dzieci	49	97	87
Udział w spotkaniach grup roboczych	521	595	517
Porady grupowe dla osób stosujących przemoc	186	221	340
Porady prawne	540	548	766

Liczba osób, którym udzielono schronienia w Hostelu OIK

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Hostel OIK	35	37	47
- kobiety	17	17	19
- dzieci	18	20	28

Postępowanie związane ze zobowiązaniem do leczenia odwykowego.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odgrywa kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Do ustawowych zadań Komisji należy podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Do MKRPA kierowane są wnioski dotyczące osób nadużywających alkoholu.

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba wniosków skierowanych do MKRPA, w tym:	180	245	208
liczba kobiet	28	29	36

Liczba wniosków skierowanych do MKRPA, przez	2013 r.	2014 r.	2015 r.
KMP	136	197	158
rodziny	28	20	25
MOPS	12	12	14
Izba Wyrzeźwień	0	8	4
Kurator	3	4	4
inne instytucje	1	4	5

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba posiedzeń MKRPA:	26	29	27
Liczba posiedzeń Zespołu zadaniowego ds. profilaktyki i leczenia odwykowego	54	54	60

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba osób zgłaszających się na posiedzenia Zespołu zadaniowego ds. profilaktyki i leczenia odwykowego	260	267	290

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba wniosków złożonych do Sądu Rejonowego w Mysłowicach o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego	104	120	131

Osoby w stanie nietrzeźwym, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia lub znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu, albo życiu i zdrowiu innych osób są odwożone do Izby Wyrzeźwień w Sosnowcu.

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
Liczba osób przyjętych do Izby Wyrzeźwień	741	861	716

Monitorowanie wskaźnika wykorzystania limitu sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.

Zgodnie z art. 12 ust 1 ustawy z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Miasta Mysłowice określiła limit:

- **170 punktów** sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% zawartości alkoholu, z wyjątkiem piwa, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (placówki handlowe),
- **150 punktów** sprzedaży i podawania napojów alkoholowych powyżej 4,5% zawartości alkoholu, z wyjątkiem piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (placówki gastronomiczne).

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych funkcjonujących na terenie miasta wg stanu na ostatni dzień danego roku

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy),	139	143	140
punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).	72	69	57
Łączna liczba punktów	211	212	197

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, których ustalony limit punktów nie dotyczy (Typ kat A) tj.

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
sklepy	16	14	13
lokale gastronomiczne	29	27	29
łączna liczba punktów	45	41	42

Rozpowszechnienie picia alkoholu przez młodzież

Spożywanie alkoholu przez młodzież należy do najczęściej spotykanych zachowań ryzykownych, co wynika z najnowszych ogólnopolskich badań ankietowych prowadzonych zgodnie z metodologią międzynarodowego **Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach (ESPAD)** w 2015r. wśród uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (17-18 lat). Wcześniej badania ESPAD przeprowadzono w latach 2004, 2007, 2011.

Z ostatnich badań wynika, że chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 83,8% uczniów z młodszej grupy i 95,8% uczniów z grupy starszej. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 48,6% 15-16 latków i 82,3% 17-18 latków.

Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród młodzieży jest piwo, na drugim miejscu jest wódka, a na trzecim wino. Najmniej informacji uzyskano na temat nowych napojów alkoholowych m.in. cydr, alkopop. Tylko nieliczni wykazali na ich spożycie podczas swojej ostatniej okazji alkoholowej. Napoje te pite są w niewielkich ilościach i nie są tak popularne, jak wśród nastolatków w krajach Zachodniej Europy. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 12,5% gimnazjalistów i 19,7% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 63,1% uczniów młodszych i 35,6% uczniów starszych.

Picie napojów alkoholowych jest nieznacznie bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt, chociaż niektóre wskaźniki picia są już takie same.⁵

Zestawienie wyników uzyskanych w badaniach ogólnopolskich w 2015 r. z wynikami diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Miasta Mysłowice, opracowanej w IV kwartale 2015 r. na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród 510 uczniów (spośród ankietowanych 21% stanowili uczniowie szkół podstawowych (głównie 6 klasy), 52% - uczniowie szkół gimnazjalnych oraz 28% - uczniowie szkół ponadgimnazjalnych)⁶ potwierdza fakt, że spożywanie alkoholu wzrasta wraz z wiekiem.

Poniżej w tabeli przedstawiono wskaźniki będące przedmiotem pomiaru dla obu grup młodzieży **w zakresie rozpowszechnienia spożycia alkoholu**:

Picie napojów alkoholowych kiedykolwiek w życiu						
szkoła	2007 r.		2011 r.		2015 r.	
	ESPAD	MYSŁOWICE	ESPAD	MYSŁOWICE	ESPAD	MYSŁOWICE
gimnazjum	90,2%	52%	87,3%	36%	83,8%	56%
ponadgimnazjalna	94,8%	76%	95,2%	53%	95,8%	73%

Wyniki w/w badań jednoznacznie wskazują, że alkohol jest dostępny dla osób nieletnich wskazując na wysoki odsetek konsumentów alkoholu wśród gimnazjalistów.

W badaniach ogólnopolskich (ESPAD) wskaźnik picia wśród młodzieży gimnazjalnej jest bardzo wysoki, jednak stale wykazuje trend spadkowy.

Z ankiet przeprowadzonych na terenie Mysłowic z perspektywy lat poprzednich odsetek uczniów przyznających się do z spożycia alkoholu w 2015 r. zmniejszył się w szkołach ponadgimnazjalnych w porównaniu do roku 2007 i wzrósł w stosunku do roku 2011, natomiast w gimnazjach uległ zwiększeniu zarówno do 2007 jak i do 2011 r., co świadczy o wzroście popularności napojów alkoholowych w tej grupie uczniów.

III. ADRESACI I REALIZATORZY MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Adresatami Programu są mieszkańcy miasta Mysłowice, w szczególności:

- osoby i rodziny z problemem alkoholowym, doświadczające przemocy,
- osoby uzależnione od alkoholu i współuzależnione,
- dzieci i młodzież bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych oraz dzieci i młodzież z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społecznej, rodzinnej i środowiskowej,

5 J.Sierostawski *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r.*, KBPN PARPA Instytut Psychiatrii i Neurologii, 2015 r.

6 *Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych, Centrum Działań Profilaktycznych, 2015 r.*

- osoby działające w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień, zajmujące się pomocą osobom i rodzinom z problemem alkoholowym i problemem przemocy.

Realizatorami Programu są:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Urząd Miasta Mysłowice (Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Edukacji, Wydział Bezpieczeństwa Publicznego i Reagowania Kryzysowego, Kancelaria Prezydenta Miasta),
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Straż Miejska,
- Jednostki systemu oświaty, kultury i sportu,
- Organizacje pozarządowe i inne podmioty, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Osoby fizyczne i prawne lub podmioty nie posiadające osobowości prawnej, podejmujące działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Partnerami Programu są:

Policja, instytucje zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, służba więzienna.

IV. CEL GŁÓWNY

Celem głównym Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest **ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu przez mieszkańców miasta Mysłowice, w szczególności przez osoby niepełnoletnie.**

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej - adresowanej do wszystkich mieszkańców miasta Mysłowice (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
- profilaktyki selektywnej - adresowanej do grupy o podwyższonym ryzyku występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki wskazującej - adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód,
- rehabilitacji - wsparcie działalności środowisk abstynenckich i grup samopomocowych, wsparcie psychologiczne i społeczne,
- promocji zdrowego stylu życia i edukacji zdrowotnej.

Priorytety:

- rozszerzenie oferty zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży
- prowadzenie i upowszechnienie działań informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie wśród mieszkańców, a w szczególności wśród młodzieży poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych
- zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie
- zintensyfikowanie działań w zakresie skutecznego egzekwowania przepisów dotyczących sprzedaży i podawania, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych,

Zbiór działań ujętych w programie uwzględnia kontynuację zadań zainicjowanych w latach poprzednich. W zależności od zmieniających się potrzeb lokalnych, Program mając charakter dokumentu otwartego może podlegać stosownym modyfikacjom.

V. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA REALIZACJI ZADAŃ UJĘTYCH W MIEJSKIM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Wydatki związane z realizacją Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą finansowane przede wszystkim ze środków z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z działu 851, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Dopuszcza się realizowanie projektów i działań z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień finansowanych lub współfinansowanych z innych źródeł publicznych.

Środki zaplanowane w budżecie Miasta Mysłowice na 2017r. z wpływów za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynoszą 1.420.000 zł., w tym w rozdz. 85154 zaplanowano wydatki na poziomie **1.257.050 zł.** (Uchwała Rady Miasta Mysłowice Nr XXVIII/456/16 z dnia 22 grudnia 2016 r.).

Zasady powierzania zadań i wspierania działalności jednostek sektora finansów publicznych, osób fizycznych i prawnych oraz organizacji pozarządowych i pozostałych instytucji, przedstawiają się następująco:

- podmioty ubiegające się o finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań lub programów składają oferty na zasadach i trybie określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 poz. 1817 z późn. zm.),
- realizacja zadań wynikających z Miejskiego Programu może być powierzana lub podejmowana przez osoby posiadające odpowiednie przeszkolenie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do rodzaju prowadzonych zajęć,
- współfinansowanie lub finansowanie zadań stanowiących realizację Programu może się odbywać na zasadzie zlecenia wykonania zadania poprzez zakup usług lub realizowanie dostawy.

Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiają się następująco:

Wynagrodzenie członkom Komisji przysługuje za:

- udział w posiedzeniach Komisji,
- udział w pracach Zespołów Zadaniowych ds. profilaktyki i leczenia odwykowego podejmujących czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu (art. 4¹ ust. 3),
- czynności związane z przeprowadzaniem kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń (art. 18 ust. 8),

Wynagrodzenie członków Komisji wynosi 9 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2017 zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 29 września 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1416),

Wynagrodzenie przysługuje członkom obecnym na posiedzeniu na podstawie listy obecności.

Wynagrodzenie jest wypłacane poprzez listę płac, sporządzoną przez właściwego członka Komisji.

VI. ZADANIA W ZAKRESIE: PROFILAKTYKI, LECZENIA I TERAPII

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu przez mieszkańców miasta Mysłowice, w szczególności przez osoby niepełnoletnie.

	ZADANIE	WSKAŹNIKI MONITORINGU	WYKONAWCA
I	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin, poprzez:		
A	<p>Wspieranie działalności związanej z organizacją miejsc wsparcia i działań samopomocowych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz wspomaganie działalności związanej z integracją osób uzależnionych i ich rodzin, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja różnych form zajęć, uwzględniających elementy programów profilaktycznych i terapeutycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, w tym również animowanie działań samopomocowych, prowadzenie grup wsparcia oraz organizacja spotkań promujących trzeźwe obyczaje, porad i konsultacji indywidualnych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom dla osób uzależnionych i ich rodzin, • podejmowanie aktywności ukierunkowanej na wspieranie abstynencji i trzeźwienia, pomoc w rozwiązywaniu różnorodnych problemów, nawiązywanie kontaktu z osobami uzależnionymi, motywowanie ich do leczenia • promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób dorosłych, dzieci i młodzieży, m. in. poprzez organizowanie dni trzeźwości, turniejów, spotkań tematycznych i integracyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba godzin zajęć: terapeutycznych, profilaktycznych, warsztatowych, • liczba osób uczestniczących w zajęciach • ilość akcji promujących zdrowy i trzeźwy styl życia • wydatki poniesione na wspieranie działalności środowisk abstynenckich 	<p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p>
B	<p>Organizacja obozów terapeutycznych, prowadzonych według określonego programu terapeutycznego dla mieszkańców Mysłowic uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin jako wspomaganie procesu rehabilitacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba godzin zajęć terapeutycznych • liczba uczestników obozów • liczba osób uczestniczących w zajęciach terapeutycznych • wydatki poniesione na organizację obozów 	<p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p>
C	<p>Realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych dla osób osadzonych w Areszcie Śledczym w Mysłowicach, w tym: prowadzenie różnych form zajęć uwzględniających elementy programów profilaktycznych i terapeutycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom (w szczególności od alkoholu) m.in. zajęcia z zakresu autodiagnozy, edukacyjne nt negatywnych skutków stosowania alkoholu i możliwości leczenia choroby alkoholowej, mechanizmów uzależnienia od alkoholu, zajęcia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba godzin zajęć edukacyjnych, warsztatowych, korekcyjno-edukacyjnych • liczba osób objętych zajęciami • wydatki poniesione na realizację zajęć 	<p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p>

		warsztatowo edukacyjne dla osób alkoholizujących stosujących przemoc domową, zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób skazanych za prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu, zajęcia edukacyjne dla pracowników z zakresu metod pracy z osobami uzależnionymi		
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie			
A	<p>Dofinansowanie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Mysłowicach w obszarze pomocy osobom i rodzinom z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie, polegającej na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzeniu poradnictwa specjalistycznego w warunkach ambulatoryjnych (psychologicznego pedagogicznego, socjalnego i prawnego • prowadzeniu poradnictwa specjalistycznego dla mieszkank Hostelu OIK korzystających ze schronienia z powodu sytuacji kryzysowych, w tym przemocowych, które w 75% współwystępują z problemem alkoholu w rodzinie • działaniach psychoedukacyjnych dla kobiet krzywdzonych w rodzinie z rozpoznany współzależnieniem od alkoholu (grupa wsparcia dla kobiet, grupa psychoedukacyjna) • realizacji wizyt środowiskowych i poradnictwie w OIK dla osób z zagrożeniami suicydalnymi, uwarunkowanymi m.in. uzależnieniem od alkoholu • rozpowszechniania informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy, w tym z problemem alkoholowym 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób zgłaszających po pomoc • liczba osób którym udzielono pomocy, w tym z problemem alkoholowym • liczba osób którym udzielono schronienia • liczba udzielonych porad indywidualnych: <ul style="list-style-type: none"> - psychologicznych, - pedagogicznych, - socjalnych, - prawnych • liczba opracowanych materiałów informacyjno-edukacyjnych • wydatki poniesione na działania OIK 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej)</p>	
B	<p>Dofinansowanie prowadzenia i zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego dzieciom z terenu Mysłowic zapewniających:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc w nauce • pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych, osobistych • organizację czasu wolnego • rozwój zainteresowań • organizację zabaw i zajęć sportowych • organizację różnych form zajęć z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom • stały kontakt, wspieranie i pracę z rodziną lub opiekunami wychowanków • dożywianie • współpracę ze szkołą, pracownikami socjalnymi • wyposażenie w przedmioty potrzebne do zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejsc w placówkach • liczba dzieci uczestniczących w zajęciach placówki • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi • wydatki poniesione na placówki 	<p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży			
A	<p>Realizowanie programów profilaktycznych i zajęć warsztatowych w placówkach oświatowych adresowanych do dzieci, młodzieży,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ilość programów rekomendowanych • liczba osób objętych 	<p>Organizacje pozarządowe lub</p>	

		<p>rodziców i wychowawców, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • programy rekomendowane w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego • inne programy sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży • programy realizowane w ramach szkolnych programów wychowawczych 	<p>programem rekomendowanym</p> <ul style="list-style-type: none"> • ilość innych programów i zajęć warsztatowych • liczba osób objętych programem rekomendowanym • wydatki poniesione na realizację programów 	<p>ekspert, specjalista, profesjonalna instytucja uprawniona do realizacji zadań,</p> <p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych placówki oświatowe</p>
	B	<p>Dofinansowanie organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży z realizacją programu profilaktycznego w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, w formie obozu lub kolonii poza miejscem zamieszkania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych wyjazdów • ilość osób uczestniczących w koloniach • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi • wydatki poniesione na wypoczynek 	<p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Wydział Edukacji</p>
	C	<p>Dofinansowanie wakacji dla najuboższych dzieci ze środowisk dotkniętych problemem uzależnień z realizacją programu profilaktycznego w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych wyjazdów • ilość osób uczestników • liczba zrealizowanych programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi • wydatki poniesione na wakacje 	<p>Organizacje pozarządowe</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>
	D	<p>Organizowanie i rozwijanie działalności pozalekcyjnej dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych problemem alkoholowym – prowadzenie świetlic profilaktycznych działających na bazie świetlic szkolnych zapewniających:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w programach opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych • rozwój zainteresowań • wyżywienie • materiały potrzebne do zajęć 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych programów • ilość innych form pomocy • ilość osób korzystających z zajęć świetlicowych • wydatki poniesione na działania świetlic 	<p>Jednostki oświaty</p> <p>Wydział Edukacji</p>
	E	<p>Organizacja, współorganizowanie i dofinansowanie imprez, zawodów sportowych, przedsięwzięć promujących zdrowie i propagujących trzeźwe obyczaje z wykorzystaniem plakatów, ulotek, informatorów dla mieszkańców o treściach profilaktycznych dotyczących problematyki alkoholowej i innych zachowań ryzykownych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imprezy Badź Jak Jezus • festyny w dzielnicach miasta • Festyn Abstynencki w Trójkącie Trzech Cesarzy • organizacja XXX lecia Ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych imprez, festynów, zawodów • liczba osób uczestniczących • liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych • wydatki poniesione na realizację działań 	<p>Jednostki kultury</p> <p>Kancelaria Prezydenta Miasta</p> <p>organizacje pozarządowe</p> <p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p>

		Abstynenckiego w Mysłowicach		
	F	<p>Zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych - edukacyjnych obejmujących: promocję trzeźwości, zdrowy styl życia, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin,</p> <p>Prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz profilaktyki zachowań ryzykownych i promocji zdrowia obejmujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje informacyjno-edukacyjne skierowane do różnych grup odbiorców (konferencje, szkolenia, prelekcje, wykłady, działania prewencyjno-profilaktyczne w placówkach oświatowych, pogadanki profilaktyczne) • wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych (broszury, plakaty, ulotki, poradniki, nagrody za udział w konkursach m.in. w ramach ogólnopolskiej kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł, Bezpieczne Gimnazjum, Bezpieczne Przedszkole, Bądź Bezpieczny 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przedsięwzięć i akcji • liczba materiałów liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w akcjach i przedsięwzięciach • wydatki poniesione na realizację działań 	<p>Straż Miejska</p> <p>Wydział Bezpieczeństwa Publicznego i Reagowania Kryzysowego</p> <p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p>
	G	<p>Diagnozowanie i monitorowanie skali problemów alkoholowych na terenie miasta, w tym: przeprowadzenie badań dotyczących lokalnych zagrożeń społecznych i problematyki uzależnień (diagnoza) oraz gromadzenie i opracowywanie danych umożliwiających analizę aktualnego stanu problemów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba opracowań • liczba ankietowanych • wydatki poniesione na realizację działań 	<p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p>
	H	<p>Dofinansowanie i organizacja szkoleń z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń • liczba osób objętych szkoleniem • wydatki poniesione na szkolenia 	<p>Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych</p>
	IV	Postępowanie związane ze zobowiązaniem do leczenia odwykowego		
	A	<p>Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba posiedzeń MKRPA • liczba skierowanych wniosków do MKRPA celem podjęcia czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku leczenia odwykowego 	<p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych/Zespół zadaniowy w ramach MKRPA</p>
	B	<p>Prowadzenie rozmów profilaktycznych motywujących do podjęcia leczenia dobrowolnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba posiedzeń zespołów zadaniowych MKRPA • liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do leczenia 	<p>Zespół zadaniowy w ramach MKRPA</p>

	C	Kierowanie na badanie do biegłych w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia od alkoholu, opłacanie opinii oraz kierowanie do sądu wniosków o przymusowe leczenie w stosunku do osób, które odmówiły dobrowolnego leczenia bądź je przerwały, a także ponoszenie opłaty za opinie i opłaty sądowe od wniosków o wszczęcie postępowania o zobowiązania do leczenia odwykowego	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zgłoszonych wniosków o opinię do biegłego • liczba wykonanych opinii • liczba złożonych wniosków do sądu o przymusowe leczenie 	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych/Zespół zadaniowy w ramach MKRPA
	D	Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wykonanych wywiadów środowiskowych 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
	V	Działania w zakresie ograniczania dostępności do alkoholu oraz podejmowanie interwencji w przypadkach złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych a także występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego		
	A	Systematyczne monitorowanie wskaźnika wykorzystania limitu sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży	<ul style="list-style-type: none"> • liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych 	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	B	Opiniowanie wniosków w sprawie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydanych opinii 	
	C	Przeprowadzanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przez osoby i podmioty, na podstawie upoważnienia wydanego przez Prezydenta Miasta oraz podejmowanie, na uzasadnione wnioski, interwencji związanych z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych kontroli • liczba interwencji 	Straż Miejska/ Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Założenia Programu oparto o wytyczne Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowane w przewodniku pn. "Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 r. oraz założenia zawarte w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

Koordinację realizacji Programu prowadzi Prezydent Miasta Mysłowice w ramach Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Mysłowice.